

15
7
26-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (134)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Ερωτ. φ. III, Ε/1970

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκτέριον 1969 - 15 Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ,.....

..... Μόνον εἰς γεωργίαν .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; .... καὶ ... καὶ τοῖς ... καὶ ... γεωργία

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εις αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς άτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ,.....

..... ὅτι ἐπαρξάνται τοὺς τοῦτο .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασιακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εις χρῆμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τουρητόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εις χρῆμα ἢ εις εἶδος ; ,.....

..... ἦσαν οἱ ἐξ ἀλλοτρίων περιούτων γεωργῶν, ... ἀναγκαστικῶς ἐπαρξάνοντες .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... ἐκ τοῦτο

ἦσαν ἀπὸ τῶν περιούτων μεγαλοπράκτων

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ,.....

Μόνον εἰς Ἀμερικήν μετὰ τὸ 1910 περί τῶν 150

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ,.....

..... οὐδὲν ... ἀπὸ τότε .....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμης μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

... Μέ... ζωϊκὴν (βοῶν - αἰγοπροβάτων)...
καὶ... ἐνίοτε... καὶ αὐτὰ ἐντοχίμενα
τοῦ θερίου... χωράφια... δὲ παλαιὰ... σὺν δέποτε...

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... μετὰ το 1920 τὰ (ΑΜΟ - ΕΦ5) Αμερικανικο

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... τὸ σιδηροῦν μετὰ το 1922 - ἔκ. μηχανὴ μετὰ το 1954

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

Σιδηροῦν: μονόφτερον, δίφτερον, δι' αὐτοῦ χωράφιο.
Προεθεωπ. Βόλον - μετὰ ἐκφορμὸν 5. ἐξ Α.ρ.α.μ. χειρὸν

Μαθηταί ← Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....
 2..... 5..... 8.....
 3..... 6..... 9.....

Εἶναι ἐν χρήσει ἄροτρον
ὑπο τοῦ ἐπομενικοῦ
θερίου ἐξ χειρὸς
συνεχόμενον.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ἐκ διαφόρων ἐξέχον δὲ
ἐκ τῆς ἐπομενικῆς
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ δὲν ἐκ τῆς ἐπομενικῆς
ἐκ τῆς ἐπομενικῆς

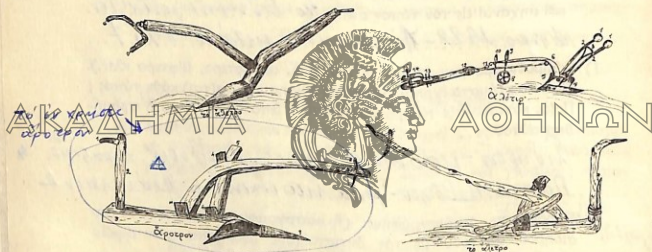
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιδῶν).....— 871

5) Μηχανή ἀλωνισμού ... 871

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

ἡσανίως... δ. χειρὴ... μηχανή... ἔκανε... ἐφ' ὅσον...
 ἡσπέρως... γ. ἐκ τῆς... ἐκ... λαοῦ... ἑρμῆως... Κανονο...
 ρία... ἐπὶ... ταῦτα... — [ἐκ... Μεσαρῆς].....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ἑλκρη...	6. ἀεροβλαβάρια...	11.
2. ..."	7. καρφί...	12.
3. ποδάρια...	8. παρούτια...	13.
4. βλαβάρια...	9. ὑνί...	14.
5. ξηλάρια...	10. ...	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

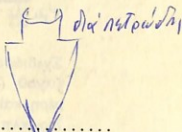
(Ἐάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; ἤηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

... Ἀνριβὺς... τοῦ... καὶ... ἐν...
... διατὰ... πετρωδῶν... μέν... ὅ... μέν... ἦτο...
... ὅξυτα... ἐν... διατὰ... ἀμφοτέρω...

ύνι

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

μήκος (ύψος) 50-60... πλάτος 10-15... πάχος 3-5...

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

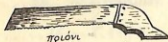
αεροστάτης

σπάθα

ύνι

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.)

... ἀμφοτέρω... πριόνι... ἀρίδι... ξυλοφαί...

πριόνι

ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. .... *μὲν καὶ καὶ δὲ* .....
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; .... *διὰ βοῶν ποικίλων* .....
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... *ἀναγκαστικὸς* .....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογράφησατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). ....

*Ζυγὸν - ζεύλας - ζεύλας ἢ κιδέρκινος -
Παλιὸν ζεύλα*

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

ζεύλο ἢ κιδέρκινος

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ....

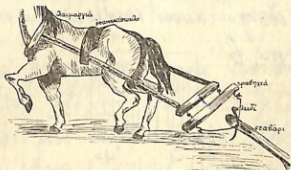
Λοῦρα

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ... *μὲν δὲ 16.1929*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Η. Ζουμαράς. ε.δ.π. εἰς γέτα καὶ γέτα
 "Κα. Θ. ς." - Τὰ ἐκκαμωμένα γέτα
 "Κουμαράς" - τραβιχ. τ.α. - ἑταυρός

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἄρου ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθειά εἰς τὸν τόπον σας.....

αὶ γιναι καὶ πάλαι καὶ νῦν
 Πάλαι καὶ νῦν οἱ ἄνδρες

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

Τὰ βόδια ἐκτακτοῦ βοραλινῆος καὶ οἱ
 γροθιοὶ καὶ πλῆξ τοῦ τριγῶ καὶ πλῆξ καὶ γροθιοὶ

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Πρῶτα εἰς τὸ ἄροτρο καὶ ἄλλοι καὶ γίνεται
 καὶ γιναι

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

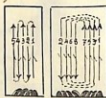
Τὰ ζῶα τῶν βοδιῶν ἐκτακτοῦ καὶ πλῆξ
 καὶ ἄλλοι καὶ πλῆξ καὶ πλῆξ καὶ πλῆξ
 οὐκ ἐκτακτοῦ καὶ πλῆξ καὶ πλῆξ

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργανο. Ὁργάνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

με· τὰ· βρά·δια· καὶ· ζή·μι·νον· ἀ·πό·τρο·ν· ἡ·συχί·αν·
τὰ· β·η·ή·μα·σι·

ἡ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

με... το... α... και... α... και... το... α...

Σημειώσατε με το σημείον του σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὁργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὁργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη)
εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασίς, μεσδοράδες
κ.λ.π.) ; *εἰς ντ.λ. σπορ. γιν. ε. α.*
π.ε. βασφ.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακίαν ; .....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων
δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται
ἄροτρον ; .....

- 7) Ποιοι τρόποι ή είδη όργώματος (όροτριάσεως) ήσαν έν χρήσει παλαιότερον (ή σήμερον). Δηλ. ή διάνοιξις τών αϋλάκων μέ τò ύνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. . . . .

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρήσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

...En d'après l'én. ne peut pas être...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημοτικῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

ή παρρησία καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κυρίου ἐν ἡμῖν

... πρώτη βίτην ποί δ' αὖτις ἔοικεν ...

Το διότι μα... ανό... λειών... τοίμα...

το. ἐποτέφθον ἐπαυτως ἐπὶ το. το. ἀνείχμα ἐμφανισθῆναι

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀποκρίσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Δεῖ ἰνὸν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ 1.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

3) 'Επί πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτῶρι ἢ ἄλλοι δημητριακόν...

Από ένα - δύο ετη

4) Πόσα ὀργάματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ..... 2-3 φορές κατά .....

5) Ποία έργαλειά ή σκεύη χρησιμοποιούνται : α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκν εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; *Μα. μηχανή.*

ποδὶά· ἡμερῶν ἐπὶ μέγ. ἀπομῆν· "μαρτῆ' 3,
ἀναδὶ μ. μῆν· ἰδὲ χυτο. τὰν. ἐσθ' ραν·

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουτία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

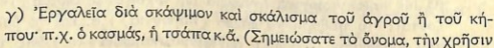
Προ διεύθυνσ. εφό' υποδείκνόμενα σχέδια.

...μα'τσου καλ. πρῆ. μα'δ'αριβ. μα'κ. το' 2 νικητερο'

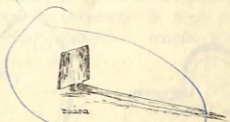
μερικοί με το δάχ^{ον} η βέμβραχ^η βέρη^η το βάρη^{ον} με

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδρα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαί. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΕΡΕΥΝΑ ΜΕΤΑΡΡΕΤΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΑΚΕΥΣΤΕΡΩΝ

βιολογία - (βίος, ζάω)

- ...ε. εφ' ου. και. βοραιοπχ. α. βοραιοπχ. γ. δ.

- ράν ὀσπρίων. Πῶς εἴνεται ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἑκάστου
εἴδους. Παραμύστερον, μακρὸν, ἐλαφρὸν καὶ ῥοβιότατον
“μυοεικόσχι, ραφα”, 2. “μυπαμλαμεις”, ...
προμηγῆτα. 2-3 ἀρῳάεις. ἀπὸ φυτῶν - ἰαρίδων καὶ ἐλπεργαῖο τοῦ λαοῦ

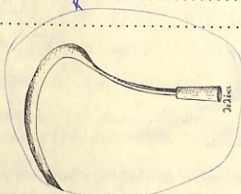
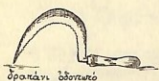
- Δὲν ἔμαθα πρὸς γινώσκαν ἑρμ. γὰρ
ἀπ' αὐτῶν ἀναφορὰς τὴν βουλὴν μετὰ τὸ 1930.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πραισιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. . . ἐπαίχιστα . . . ἐκ' αὐθιγίας . . .

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 11 —

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 ... *μὴν δρεπάνι τοῦ θεριζομένου γένους* ...

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

τοῖς ῥέτο μὲν τοῖς ἀνὰ ὀδόντων *τοῖς ἀνὰ μὲν ὀδόντων*

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

καὶ ἐν τῇ μέντοι

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *οἱ. ... γ. τ. φ. ρ. μ. ι. τ. γ. ὁ. ε. σ. (εἰς ἀκροαγ. κ.)* .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) .....

οὐδε π. ο. τ. ε. .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ....

εἰς ὑψ. 10-15 ἐκατ. εἰς ἀ. .....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

ἡ μά. η. α. καὶ οἱ. .....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; .....

τὰ "μά. τ. ο. α., τὰ ἀποθετ. τὸν. σί. ἢ οἱ. α. οἱ. .....

θερι. καὶ .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

4-5 μά. τ. ο. α. ἢ οἱ. τὰ δεξιά. καὶ 4-5 ἀλ. π. α. οὐκ ἐξ. τ. α. ἢ οἱ. γιὰ μαλ. π. ε. ρ. ἢ ζ. ἢ μ. α. τ. α. π. ρ. ε. μ. α. τ. ι. ὡν. .....

~~οὐδε π. ο. τ. ε.~~

ἐναγιά?

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

ὁ δὲ ἀντίμαχος τὸν ἀντιπάλον ἐκείνον ἔβριση καὶ
ἐξέσχευεν· τὸν δεξιόν μου μῦθον αὐτοῦ.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. ....

...ἐκ τῶν ἀποστόλων, πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς καὶ
...ἀποστόλοις καὶ ἡγετοῖς καὶ ὅλοις τοῖς ἀδελφοῖς
...καὶ ἐκ τῶν ἀποστόλων. —

- 6) Πού την τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἷς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθον, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερώς όπου υπάρχει σχετικόν ή άλλο τι
 θοιχόν.

δεν έχουνε μακριά απ'
οικωτόν. ερεβόνα. —

Εἶπ' οὖν ἄνθρωποι· μέγα καὶ μαχρὸν βίβ' αἰ. καὶ οἱ
 ἄνθρωποι... ὡς ἔλαττον καὶ ἡ μάχη
 ἡχοῦτο (μοι μέντοι βίβ' αἰ. καὶ οἱ ἄνθρωποι) ἡ γὰρ
 μετ' ἡμῶν

9. Χούκτρο, (μοιμεμένο...σε χείραμικο...εξάρεν.) η. τραχανά
με ζινόραρο

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;.....

Τὸ ἔργον - ἔργον γὰρ τὰ πρῶτα τοῦ ἡρώδου
στὴν παλαιὰ τὴν ἑλλάδα.

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἐκεί. ἦτο. μακρὴ. τῶ. ἐλάχως. ἐδένετο. μὲ.
 τὸν. ἴδιον. ἀγρ. τὸ. π.ι. τοῦ β.αν. χ.ιδ. κ.α.
πα.χ.ύ.κη. ὁ. ἐλάχως. αὐτῆ. ἦτο. ζε.πα.τ.ω.τῶς.
μ.έ. τὸ. χ.ε.ρ.ι. -
Ἀ.χ.ρ.ως. ἐδένετο. μ.έ. β.ραῦ.τ.α. ἦ
ἔ.π.α.ρ.τ.ους. ἦ. ἔ.π.α.ρ.τ.ους. ἦ.
ἄ.χ.ρ.ου.λ.ίδ.ους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

ἔ.έ. ἕ.α. μ.α.ρ.α. ἀ.κ.α. 4. ο.π.κ.ε.ν.τ.ρ.ό.ν.α.ν.ο. γ.α.
 γ.α. γ.α. ο.κ. ἕ.α. φ.ο.ρ.τ.ι.δ.ο.ν.
 ἔ.α.ν. τὸ. χ.α.ρ.ά.ς. ἦτο. ε.ι.μ.η.κ.ι.ς. ὀ.ρ.θ.α. ἦ
μ.α.θ.έ.τ.ω.ς.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

পরিচয় জানিয়ে

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Φ

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνιθίζεται παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Εισπληρο τὸ βάρη ἀγῆκατο καὶ ζερεσθῇ.
ἐνὶ τόλῃ αὐαί μετέχ' ἐρέο. ἐξ Τριῖ δ' πα-
ρθή η. ν. κ.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανάς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Πῶς ἀνέβη με... ἀπὸ τ. π. α. κ. κ. πρὸν πρὸς ἑστῆκε*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμο-
ποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μεταφέρ. αὐτὰ εἰς τὸν οἶκον τοῦ
ἀλωντοῦ χωρὰς καὶ δεματίζα

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεματῖα. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; .....

Ἡ δεμωνιά καὶ ὁ σωρός ἐξοποθεῖται
ἐν τῇ "δεμωνιάστρᾳ"

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι; .....

Πάντοτε εἰς τὸ ἄχυρον

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

Ἐξω τοῦ χωρίου ἐν οἰκίᾳ τοῦ
χωρίου

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Αν ήμεις... ελ. μιλει... ομορφεια... μου!
μια... το... η... ε... και...
18' 20' 10"

- 6) 'Από πότε αρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

2nd Tourist - Answer to queries.....

- 7) Εἶδη ἀλωνιδῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Χωρὶς τὰ χιμνὰ ἐν τῇ... τὰ περιβόητα
δι' αὐτῶν... περιφραζομένων τῶν χιμνῶν ὁρῶν

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνα ἑκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνος· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀγύρων).....

Καθαρίζω. ~~α~~ Ερέζιστον μετά' υαυ'
 Δυσ... Ερρίχτον... Ζηζά... Αχίρα... το' ἐνα... τού...
 ηκ... τα... ηνα...

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

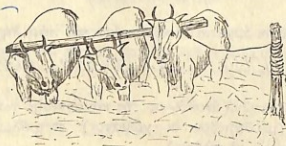
Δευ' ἐπρόβλεχαν. ὁτε' ἡ φερομένη τ' αὐ.
 ὁ μαρμαρὶς ἐμαρτύρη. ἰς αὐτὰ

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλῶνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλῶ-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Τὰ ἐδάχυν. ἐδῆσαν τὸ καὶ τὴν καὶ ἐπὶ
περιφέρειαν ἐπὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἐπὶ τὴν
πρὸς πρὸς ἐπὶ τὴν καὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἐπὶ τὴν

↓ ζῶος.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφεραμένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτα καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ἐν τῇ στυλῇ, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάτη, βουκάτη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

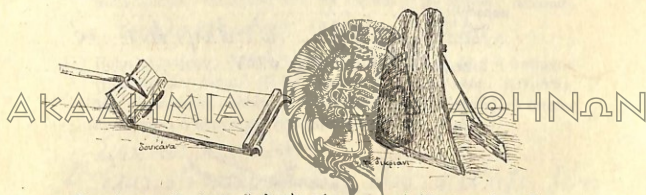
ἐπὶ τῇ στυλῇ... δύο βόδια... ἢ εἰς ἑκάστην... ἢ ἐπὶ
πρὸς... μετὰ τῆς (τῶν βόδια) καὶ... τοῦ στυλῆ...
μετὰ... καὶ... ἐπὶ τῇ... τοῦ στυλῆ...
ἢ μετὰ... πρὸς... μετὰ... ὡς... τοῦ στυλῆ...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μετὰ τῶν ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

...περιγράφεται ἢ περιπλάσσεται (α.).....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὅσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

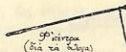
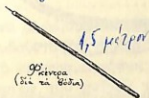
Παραθέτετε διὰ τῶν ποδῶν.....

4 μ. { ο. βαλόνι. εἶχε 9 ἀνύχια (πύργια)
καὶ 9 βαρύνια (βαρύνια)
διὰ τὰ πόδια τὰ ἐλάχεια.
2 μ. Λέγεται ὅτι τὰ ἀνύχια τὰ
1 2 ἐξεργάζοντο ἐν Τουρκεσίαις.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

ἡ μὲν δὲ στρώσις δούλας τοῦ ῥιμιμα, ἐρρίπτετο ὅταν
τοῦ ἀρριμμένου ἐκείνητετο. — ὡς 15 ῥιμιματα ἐρρίχοντο
ἐν ἡμέρᾳ

κριθαρι → 12-15
βίττε → 10-12

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

... τοῦ ἀλωνισθέντος ἐνέχθη. — ἡ μάλαμα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

ἐν Αἰτωλίᾳ σι. ἰδία —
ἐν Ἐλαχιδέσι περιπτύβεις, ἡ δὲ ἀλὼνιζε ξένου
ἐν. ἀμοιβή. —

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους. π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

... πανταυτε δι. ἀλωνισθ. —

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσον μήκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

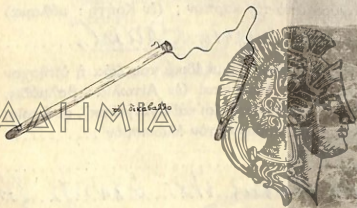
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).....

κόπανοι στρογγυλοὶ

ξύλο κυματωμένο πρὸς τὸ κοπάνισμα
μικροῦ χωροῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Μαντικὰ δὲς... Κριτικὰ δὲς...

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

Ἡ μηχανὴ τοῦ Μαντικὰ δὲς... Κριτικὰ δὲς...

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

- Τὸ... εἰς τὴν... καὶ... ἀγωνισμένο... μάλαμα,...
- Τὸ... μαζμένο... πᾶ... λίκνισμα... λακί,...
- Μαζνέται... πᾶ... λακί... βύλιν... ὡς... καὶ... αὐτῶν...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο . . . . .

ἤχει ἑλὲμα ἐνέριμιν με' δειδὼν καὶ
ἐξ. αὐν ἀπολὼν πρὸς δούμας . . . . .

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο . . . . .

κατ' αὐχλὸς με' το' θρινάκι
ὅταν μινὴ κατὰ πρὸς κατὰ με' πρὸς
ζέζινη παλάμη . . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνέμιζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

οἱ ἀνδρες μόνον . . . . .

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

- μάλιστα σκυβάλα
- ὁ χερσὶν γίνεται με' ἑλκίστρι, ὡς ἐναντι
- τερμὺς ἐκ σκυβάλα ἀπὸ μαζὸ ἀλμυρῆς
δια' τῶν ποδῶν τῶν ζώων διὰ τὰ ἀποφλοιωθῇ . . . . .

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ πρῶτα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο *ἡ... ζυμίζεις... γίνεται με... βαρίστρι... ὡς... κατὰ*
τὸ... κοσκίνον... ἀπομακρύνεται...

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

ὁ... χυμὸς... γίνεται με... βαρίστρι... ἐν... ἑστῶτι
... μετρε... λοβοῖς... (6... 7... κτλ.)

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

ὡς μὲν καὶ νυν χρυσομολοιοῦν τὸν "Παραύσου",
 ὁ δὲ οὐδὲν γίνεταί μετ' αὐτοῦ. Ζῆλο καὶ δένει
 κίτρινον ἐπὶ καὶ μετὰ αὐτοῦ ἀρχὴ ὁ δὲ αὐτοῦ
 τὸν οὐδὲν ποὶ ἀνακρίνεται "ἀπὸ τὴν δὲ",
 ἢ ἀπὸ τὴν "ἀπὸ τὴν δὲ", ...

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἄνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
 (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμός
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ, ...

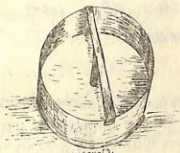
ὡς μὲν καὶ νυν χρυσομολοιοῦν τὸν "Παραύσου",
 ὁ δὲ οὐδὲν γίνεταί μετ' αὐτοῦ. Ζῆλο καὶ δένει
 κίτρινον ἐπὶ καὶ μετὰ αὐτοῦ ἀρχὴ ὁ δὲ αὐτοῦ
 τὸν οὐδὲν ποὶ ἀνακρίνεται "ἀπὸ τὴν δὲ",
 ἢ ἀπὸ τὴν "ἀπὸ τὴν δὲ", ...

- 8) Ἀλλὰ ἐθιμὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Επί. Τηρωκρατίας. ὁ. μου κατὰς καὶ μετέπειτα ὁ
δυναστεύει, ἀπὸ τοῦ ἀλῶνι ἐποιονον τὸ οὐλογοῦν
μερίδιον. - Σπαρτίος. τὸ δονικὸν ἐδίδοτο ἀπὸ τοῦ ἀλῶνι.

μυσοκαίλα

κούπελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλῶνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ λυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἐλῶνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτικῶν (δόνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) .....

Ἰσημιῶς ὁ μακρὸς ἐμμετρεῖτο μετὰ τοῦ "μου. σου. ρι."
ματὰς. βαίρους. 12 ὁ καὶ δυν. -
Ὀνόμας ἐνδυνεῖται. ἐκὼν. τοῦ. μου. σου. ρι. ἔπειτα
... αἰσθητοῦ. ἐκὼν. τοῦ. μου. σου. ρι. ἔπειτα

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) Ἀπὸ τοῦ κεύελο. ὅ. αἰσθητοῦ. ὅ. αἰσθητοῦ.

ἄ. μ. π. κ. ρ. ι. α. ἄ. μ. π. κ. ρ. ι. α. 5 x 2 x 1,5... ὅ. αἰσθητοῦ
"Κο. θ. ι. ν. ι. δ. ε. ι. α. ἄ. μ. π. κ. ρ. ι. α. 5 x 2 x 1,5... ὅ. αἰσθητοῦ

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλῶνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

μοσινίδα → 1 μετρη

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .....

Ἰν. ἀχυρῶν. ἐν τῇ. Πλ. χωρίον. μάλλον συνεχέ.
μικρ. τῶν. δ. ταύρων .....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἀπὸ. βωρῶν. τῶν. ἀλμυρῶν. καὶ. ἀπὸ. μισθ. ποτῆ.
ἀλμυρῶν. ἡμυρῶν. τῶν. βωρῶν .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον ἀκόπῃ καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΕΙΑΙ ΨΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

— Τοῦ. ἐπερῶν. τῶν. μνησθῶν. καὶ. γ. α. τ. α. ..
τῶν. εἰς. εἰν. α. τ. α. Μειν. καὶ. χ. ρ. ι. α. ..
— Παραμῶν. α. τ. α. Ἰούδα. τῶν. Μ. καὶ. β. α. τ. α. τ. α. ..
(αὐτῶν.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Τῶν. ἐπερῶν. καὶ. γ. α. τ. α. τ. α. ..
Μειν. α. τ. α. β. ρ. ε. ι. α. τ. α. τ. α. ..
α. τ. α. τ. α. τ. α. τ. α. τ. α. τ. α. ..

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

Παῖδες καὶ νεανίδες 16-20 εἰνῶν

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυρὰν.

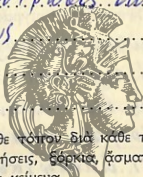
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

Καὶ γοῦται τὰ ἀρετὰν τῶν Μεινδῶν
ἐν τῇ περὶ τῆς

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς περὶ τῆς
διὰ τῆς περὶ τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταστικά, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Οἱ μὲν ἐργάζονται περὶ τῆς περὶ τῆς
τὰ πᾶσι καὶ οἱ περὶ τῆς περὶ τῆς
περὶ τῆς περὶ τῆς περὶ τῆς
καὶ τῶν περὶ τῆς περὶ τῆς

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυρὰν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Τὰ περὶ τῆς περὶ τῆς περὶ τῆς
περὶ τῆς περὶ τῆς περὶ τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ